

תורת החכמים

גיליון שבועי להנחלת תורת רבותינו חכמי ספרד זיע"א
 יוצא לאור על ידי מכון חכמי ספרד רח' הרב צבאן 9 נתיבות
 טל' 077-5535280 | פקס 077-5535281 | מייל toratsfarad@gmail.com

עיד	כניסה	יציאה	ר"ת
י"ם	19:09	20:01	20:54
ת"א	19:07	19:59	20:51
ח"פה	19:10	20:01	20:54
ב"ש	19:07	19:59	20:51

שבת אמור תש"פ

גיליון קס"ג

תולדות החכמים

רבינו יעקב הדאד זיע"א

שער הספר גואלי חי של רבינו יעקב הדד זצ"ל

רבינו, נולד בליל שבת כ"ה אלול שנת התרל"ב באי גרבא שב'תוניסיה', לאביו רבי רחמים בן רבי יצחק (זאכז). בצעירותו, למד רבינו אצל הגאונים וישיב על מדרג רבי עטיה יאנה ורבי נסים סיסי הכהן מח"ס 'קול רנה' - על התהלים, אך רבו המובחק היה הרב הגדול רב"ד מקודש הגאון ראש גולת אריאל רבי יוסף ברבי זיע"א.

באותן שנים, למדו אצל רבי יוסף ברבי, גם הגאון הגדול סבא דמשפטים רבי משה כלפון הכהן בעל שו"ת 'שואל ונשאל' (ועוד עשרות ספרים), שענינו היו לרבונו יחסי ידידות קרובים, וגם רבי ציון הכהן יונתן מח"ס 'שערי ציון' על הש"ס ושו"ת, וספר 'ציון במשפט תפדה' עה"ת ועוד, ועוד רבנים גדולים מאותם ימי הוד. במשך הזמן, פנה רבינו ללימוד הזוהר והקבלה, בדרך אבותיו הקדושים, בעוד חבריו הגאונים פנו להוראה ולריינות.

רבינו, היה שקדן גדול בתורה, נידד שינה מעיניו, וכל שרעפיו היו נתונים ללימוד התורה. בכל עת ובכל זמן, בלכתו בדרך ובשבתו בביתו, בחדר משכבו ועל מטתו, רעיונותיו היו אחוזים בלימוד התורה. הקפיד להשכים קום בחצות הלילה, לקרוא תיקון חצות ולהתאבל על חורבן ביהמ"ק, ועם זאת היה צנוע ונסתר במעשיו ובתורתו, והתנהג בענווה ובשפלות מופלגת עד שהרבים היו קוראים לו בשמו הפרטי, ולא הכירו רום מעלתו וערכו כי רב, ואך מתוך ספריו, ניתן להכיר את יקר תפארת גדולתו ויקר ידעותיו. אף בקיאות מופלגת ובלתי רגילה בזה"ק ומפרשיו, מרצדת ועולה בתרי כתביו, עד שדומים הם כמונחים בכיסו ממש.

רבינו, חיבר שני ספרים בשם 'יחיי יעקב' עה"ת, בחלקו הראשון נכתבו חידושים וביאורים (ממנו נעדר המאמר הסמוך), ובחלקו השני מאמרים. גם ספר 'גואלי חי' על הגדה של פסח יצא מתחת ידו, ובו ביאר במהלך אחד את כל ההגדה בדרך הסוד. בסוף הספר, נדפסו קונטרס 'ייצב יעקב' תשובה להשגה על ספרו, וקונטרס 'אחיעזר' התכתבות בינו לבין הגאון רבי עובדיה הדאיה (מח"ס שו"ת ישכיל עבדי). כמו כן, כתב ביאור על ספר התהלים ובשם נקרא 'מהללאל'.

ספרים אלו, יצאו לאור עולם על ידי נינו איש חי רב פעלים רבי יהודה הדאד שליט"א מנתיבות, כמו כן, רבי יהודה הדפיים לראשונה, מכתב יד, את חידושי התורה של אבות אבותיו רבי רחמים ורבי יצחק (זאכז), וקראם בשם 'דברי רחמים' על התורה ומערכות.

כמו כן, חיבר רבינו ספרים נוספים ועודם בכתי"י, ספר 'חלוקא דרבנן' לבושים והדרנים על הש"ס, ספר 'אחי טוב' ביאור ופירוש דרכי המסורה, וספר 'זישכם יעקב' מוסרים ודינים על התפילה.

בסוף ימיו, ידע רבינו סכל ומאבא. ביום ט"ז סיון תש"ט ישב עם בנו יחידו רבי ישועה, לפתע מסר בידו פתק ויצא מן החדר. וכשפתח הבן את הפתק מצא שאביו כתב, כי ביום זה הוא מסתלק לעולמו. מיד הלך לחדרו, וראה שאביו כבר השיב את נשמתו ליצורו. עם לילה הובא למנוחות בבית החיים שמאחורי בית הכנסת הגדולה בג'רבא.

בצוואתו, הזהיר את בני משפחתו, על שמירת סדרי הלימוד, על זהירות בכבוד בית הכנסת ואיסור שיחה בטילה בו, לעזור איש לאחיו ולהימנע ממחלוקת, ועוד הנהגות יקרות.

תורתו מנן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדינו.

במקום שיש דין אין דין, ובמקום שאין דין יש דין

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם (כ.ד. ד)

אזי אין בית דין של מעלה עושים דין. ואם בית הדין של מטה אינם עושים דין, אזי בבית דין של מעלה עושים דין. נמצא, כי בימים שני וחמישי אשר בהם יש דין למטה, אין הקב"ה דן את ישראל למעלה.

עוד מקדים רבינו, כי יום א' של ראש השנה לעולם לא יחול בימים ראשון רביעי וששי (ויסמן לדבר לא אד"ו ראש), וכמו שנפסק בשו"ע (סימן תכ"ח סעיף א)

וכתבו התוס' בפסחים (נח: ד"ה כאלו), שגם בזמן שקידשו על פי הראיה הקפידו בית הדין על לא אד"ו ראש (ועי' בלח"מ פ"א מהל' תמידים ומוספים ה"ז, שגם לשיטת רש"י הקפידו בית הדין על הדין של לא אד"ו ראש)

ומעתה, ע"פ שיטת התוס' (וגם לרש"י לשיטת הלח"מ), תתבאר שאלת המלאכים. והיא, מאחר שלא אד"ו ראש, נמצא, שראש השנה שהוא יום הדין יכול לחול רק בימים שני, שלישי, חמישי ושבת. וכיון שבימים שני וחמישי יש דין למטה, ובמקום שיש דין למטה אין דין למעלה, א"כ לא יכול להיות משפט בבית דין של מעלה בימים אלו, ונותרו רק ימים שלישי או שבת אך מנגד, אם יחול ראש השנה בימים שלישי או שבת, יום הכיפורים, יחול בימים חמישי או שני (כי אם ר"ה בשלישי יהיה בחמישי ואם ר"ה בשבת יהיה ב'שני), ויתבטל הדין של מעלה, כי הלא במקום שיש דין למטה אין דין למעלה. ולכן שאלו המלאכים 'אימתי ראש השנה? ואימתי יום הכפורים?' כי אחד מהם לעולם יחול בימים שני או חמישי, וכשיש דין למטה אין בית דין של מעלה יכולים לדון, וא"כ מתי תדון את העולם?

ולזה השייבם ה', אני ואתם נלך אצל בית דין של מטה, ושם נוכל לדון, שנאמר "אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קִרְבָּיִם אֲלֵיוֹ". כלומר, שה' מתקרב אלינו ויורד לבית הדין של מטה עם כל הפלמאי שלו, ומשם דן אותנו ואת העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים רבים. ורק מחמת כן, יכול בית הדין לקבוע את ראש השנה גם בימים שני או חמישי, או שבת הדין יקבע את ראש השנה שיחול בימים שלישי או שבת, למרות שכתוצאה מכך יום הכיפורים יחול בימים שני וחמישי, וכאמור.

רבותינו, במסכת ראש השנה (כה.), דרשו פסוק זה, ואמרו, אל תקרי "אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם", אלא "אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם". ומשמעות הדרשה, כי נתנה התורה כח ביד בית הדין, להחליט ולקבוע אימתי יחולו המועדות. ע"י שיבחנו בעין שכלם אם נכונה עדות העדים בענין ראיית הלבנה, ואם יש צורך לקדש את החודש ביום השלושים לחודש שעבר, או ביום השלושים ואחד. בגמ' אף חידדו את גודל כח בית דין, והוסיפו, כי אף אם טעו ואפילו אם הידוד וקבעו את החודש שלא כאמת, הרי שהרשות בידם, ובשמים הולכים אחר קביעת בית הדין של מטה.

דין זה, פסקו הרמב"ם להלכה בהלכות קידוש החודש (פ"ב ה"ה), וז"ל, 'בית דין שקידשו את החודש בין שוגגים בין מוטעים בין אנוסים הרי זה מקודש'.

ומובא במדרש (דבר' ב' יז), אמר רבי יוחנן, כשמתכנסים מלאכי השרת לפני הקב"ה, לומר אימתי ראש השנה? ואימתי יום הכפורים? הקב"ה אומר להם, לי מה אתם שואלים? אני ואתם נלך אצל בית דין של מטה. מנין? שנאמר "אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קִרְבָּיִם אֲלֵיוֹ" (דברים ה' ז). 'אשר לו אומה קרובה', אין כתיב כאן. אלא "אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קִרְבָּיִם אֲלֵיוֹ", הוא וכל פמליא שלו.

וקשה, מפני מה זקוקים מלאכי השרת לשאול גם על ראש השנה, וגם על יום הכפורים, הלא כשידעו את היום שבו יחול ראש השנה, ממילא ידעו גם מתי יחול יום הכיפורים? ועוד, מדוע צריך ה' לבוא עימם לבית דין של מטה, היה לו להשיבם לכו אצל בית דין של מטה ותו לא?

ומבאר, הגאון רבינו יעקב הדאד (ראה אודותיו במדור הסמוך) בספרו **יחיי יעקב**, ע"פ מה שאמרה הגמ' במסכת בבא קמא (פג.), כי אחת מתקנותיו של עזרא הסופר היתה, שבתו הדין ישבו לדון בימים שני וחמישי.

ובמדרש (דבר' ה' ה) מובא, רבי אליעזר אומר 'במקום שיש דין, אין דין. ובמקום שאין דין, יש דין'. כלומר, אם בית הדין של מטה עושים דין,

מאצרותיהם של חכמי התורה

יֵאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן
(כא, א)

מובא במדרש (ויק"ר כו, ז), 'מלמד שהראהו הקב"ה למשה, דור דור ושופטי וכו', והראהו שאול ובניו נופלים בחרב. אמר לפניו, מלך ראשון שיעמוד על בניך, ידקך בחרב? אמר לו הקב"ה, ולי אתה אומר? "אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים" שהרג (בנוב), שהם מקטרגים אותו'.

ויש להבין, מדוע מדיגש משה מלך ראשון, וכי אם שאול היה מלך שני, לא היתה למשה טענה, על כך שמלך ישראל נהרג בחרב?

ונראה לבאר, בהקדים מה שכתב הגאון רבי אליעזר שאנאי בספרו 'זת ודין', לתת טעם להימנעות שאול מהריגת אגג מלך עמלק, והוא, משום ששמואל לא ציווה בבירור, להרוג גם את מלך עמלק, כמו שציוה ה' ליהושע ו'נְעֻשִׁית לְעֵי וְלַמְלָכָה' (יהושע ה, ב), אמנם, שמואל סבר שדוקא את יהושע והוצרך ה' לצוות במפורש להרוג את מלך העם, מאחר שדיין לא היה מלך בישראל, והמלכות היתה רק אצל אומות העולם. אך מעת שנמשח שאול למלך בטלה המלוכה מהאומות (עי' רש"י בראשית לו, לא), ולמלכם אין דין מלך וכלול הוא בשאר העם, ולכן לא ראה שמואל צורך, לצוות לשאול להרוג את אגג. וזהו שרמז לו שמואל, "אתי שלח ה' למקשה לקלך" (ש"א טו, א) כי מאחר שמלך הניק, בטלה המלוכה מהאומות וא"כ בודאי היה לך להרוג גם את אגג.

ומעתה, זהו שטען משה לפני ה', 'מלך ראשון שיעמוד על בניך ידקך בחרב? כלומר, שאול שהיה ח'מלך הראשון, עדיין לא החזיק את עצמו למלך גמור, וסבר שמלכות האומות אינה בטלה, וא"כ היה לשמואל לצוותו להרוג גם את מלך עמלק, ואינו ראוי לעונש על טעות זאת.

השיבו ה' למשה, 'זלי אתה אומר? אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים' שהרג, שהם מקטרגים אותו. כלומר, שהכהנים שידעו שאול מקטרגים עליו, ואומרים, ששאלו ידע והחזיק את עצמו למלך גמור. והראיה, שהחשיב את אחימלך למורד במלכות, על שנשאל לדוד באורים ותומים (ואין נשאלים באורים ותומים אלא למלך, כמבואר במשנה, וימא פ"ז מ"ה, ודו אה, טרם הומלך). וא"כ ידע שאול כי בטלה המלכות מהאומות, וראוי הוא לעונש על שלא הרג את אגג מלך עמלק. נגזר עליו שידקך בחרב.

ברך יצחק, לרבי יצחק בריה, האבל (תוס'סיה), נלביע תקליב

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר מקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש (כג, ב-ו)

כתב רש"י, מה ענין שבת אצל מועדות? ללמדך, שכל המחלל את המועדות, מעלים עליו כאילו חילל את השבתות. וכל המקיים את המועדות, מעלים עליו כאילו קיים את השבתות. עכ"ל.

ונראה שרבותינו דימו את 'המחלל את המועדות' להמחלל את השבת, דוקא בשל השוני ביניהם, כי על המועדות למדנו בגמ' ראש השנה (כה), כי הסיבה שנגשלו בתורה שלוש פעמים "אָשֶׁר תִּקְרָאוּ אֹתָם" (ויקרא פרק כג, פס' ב, ג, ד), וכאילו

נכתב "אָתָם", ופילו מזידים "אָתָם" ואפילו מוטעים כלומר, בית הדין, מקדשים את החודש, ובכס תלויים המועדות. לעומת זאת, יום השבת אין קדושתו וקביעתו תלויה כלל בבית הדין, וה' הוא לבדו 'מקדש השבת'.

והנה, על קדושת יום טוב למועד אשר קדשוהו בית דין, אמר הקב"ה "אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי". והמחלל את המועדות, בטענה שלא היה לבי"ד לקדש את החודש בזמן זה, הרי שאין ממש בטענתו. כי אף אם באמת לא היה להם לבי"ד לקדש את החודש באותו יום, והם שגו וטעו והחלטתם, אפ"כ קדושתו שמים לאותו יום. והמחלל יום טוב זה, אינו שונה מהמחלל את השבתות, שבהם אין ספק בקביעתם, שהרי חזר הקב"ה וקרא "אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי".

יריעת שלמה לרבי שלמה זאן, סוסה (תוס'סיה), נלביע תקליב

יציא בן אשה וישאלתה והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל ויצאו ממנה בן הישראלי ואיש הישראלי: ויקב בן האשה הישראלי את השם ויקבל ויביאו אתו אל משה (כד, כ"א)

ויש להבין, לשם מה הוצרך הכתוב להודיענו את יחסו של אותו האיש, ולומר שהוא "בן איש מצרי"? ועוד, מה הביאו לקלל את ה' אחר שהיתה לו מריבה עם חבירו? עוד יש לדקדק במקרא הנזכר בעניין הקללה, מדוע כפל הכתוב "ויקב" ו"יקבל" שהרי עניין אחד הוא (עי' רש"י במדבר כג, ח) עוד יש להבין, שהיה לו לומר "ויקב ויקבל בן האשה הישראלית את השם", ומיזע המסיק בין השוני בין המקושש שהביאווה גם לאהרן ולכל העדה בנוסף למשה, כמו שנאמר, "ויקריבו אתו המצרים אתו מקושש עצים, אל משה ואל אהרן ואל כל העדה" (מדבר טו, ג), ואילו כאן, את המקלל, הביאו רק לפני משה, שנגמ' "ויביאו אתו אל משה"?

הנה, במדרש (ספרא פרשה יז) מתבאר מהיכן התפתחה אותה מריבה, ואומרים מחנה דן, הישראלית ביקש ליטע את האלו בתוך מחנה דן, ושאלו דן, מה טיבך כאן? אמר לו, מבני דן אני. אמר לו, "איש על דגלו באת לבית אבתם יתנו" (שם ב, ב) כתיב, נכנס לבית דינו של משה ויצא שוב בדין. וכתב רש"י "בד"ה יין איש מצרי" כי אביו היה המקלל היה אותו "האיש שהרג משה". ובמקום אחר כתב רש"י (שמות ו, י) בד"ה 'הקלוגני אמה אמר', שהרגו משה בשם המפורש. ע"ש.

ומעתה, אפשר שאיש ריבו של המקלל הזכיר לו את עוון אביו, כדרך בעלי הריב המחפשים כיצד להקניט את אנשי ריבם בהזכיר את זממיהם ואת מומי אבותיהם, ולכן כאשר שמע את חפתו מאיש ריבו, שהזכיר כי אביו מת ע"י משה בשם המפורש, לא פער פיו ויברך דן, וזהו שאמר הכתוב "ויקב בן האשה הישראלי את השם" ומלבד שקילל את ה', קילל גם את משה, וזה שאמר הכתוב "ויקבל". ומאחר שחטאו היה גם כלפי משה, הביאוהו ודקא אליו, כדי שהוא יעשה בו משפט.

עפשי שחר לרבי שמואל טייב (השני) תוס'סיה), נלביע תקליב

לדעת חכמה ומוסר

אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם (כא, א)

הגמ' ביבמות (קד), נדרשת לכפילות המילים "אָמַר" ו"אָמַרְתָּ", ומפרשת שבא הכתוב ללמדנו כי חלה חובה על הגדולים כלפי עצמם, וגם כלפי הקטנים, שיזהירום בכל ענייני הטהרה של הכהנים.

ואפשר לומר גם באותה הדרך, כי בא הכתוב להזהיר את גדולי וראשי הדור, שעליהם להקפיד ביותר על כל מעשיהם, על מנת ששאר העם, הקטנים מהם, ילמדו מהם ויחזקו את דרכיהם. שהרי אם לא יקפידו הגדולים על קיום המצוות והמצוות, אזי, כאשר יבואו הגדולים להוכיח את שאר העם על דרכיהם הרעים, ישיבו להם ויאמרו 'שול קורה מבין עיניך'.

וכמו שמסופר בגמ' בבא בתרא (ס), על רבי ינאי, שאילנו היה נטוע בתוך שדהו, וענפיו נטו לשדה חבירו. בא אדם אחד, וקבל על חבירו שהיה אילנו נטוע לתוך שדהו, וביקש רבי ינאי לדחות את פסק הדין למחר. בינתיים, שלח רבי ינאי פועלים לקצוץ את ענפי אילנו. טען הנתבע, למחר, אמר רבי ינאי לנתבע, 'צריך אתה לקצוץ את ענפי אילנו'. טען הנתבע, 'זמדוע אילנו, ענפיו נטועים לשדה אחר?'. אמר לו, 'צא וראה, כשם שאתה את שלי, כך עשה בשלך'.

וזהו שכפל הכתוב "אָמַר" ו"אָמַרְתָּ", להזהיר גדולים שקיימו תחילה הם את המצוות, ורק אח"כ יורו לקטנים מהם.

על נפשי נטועים לרבי שמואל טייב, יוד (אראק), ירושלים, נלביע תקליב

הירלות החכמים

יום שבת ט"ז אייר

רבי חיים גושן הושק, רבה של איסטנבול (המקום) ושם מנוי"ם. רבי אברהם זכרון צבא ה"ר, ד"ר בדורו, מנוי"ם במלילי (המקום) רבי בנימין מיסין טוב, רבה של ורואה (המקום) ירושלים ומנוי"ם בהר הזיתים. רבי משה שטאו, ד"ר בפ"י אלתאבא (המקום) רב ק"ק ויטקן בגרידה לוד ושם מנוי"ם. רבי דוד יחידיהו, רב ק"ק צ'מז'ה ושלמה (המקום) שיבת פתח צדק-מנוי"ם רבי משה אלתאבא-בא פאל, מנוי"ם מדי. רבי חיים מנוי"ם, יבנה, רב מושב פאורד (המקום) חתום של רבי אליהו ראשישי בע"מ 'קלוקס אליהו'.....

יום ראשון ט"ז אייר

רבי יחאל חיים למברוז, ד"ר בק"ק פורטוגוזה בתוניס (המקום), ד"ר עזריה ש"ס ועוד נותרו בבתי..... תרי"א רבי משה שטאו, ד"ר אלקא, ירושלים ושם מנוי"ם. מרת חבא ג'ו רבי שאלא מ"ס דברי שמואל, אבי יוד, על כנפי שרים..... תשכ"ב רבי יצחק שרייב, שרייב (המקום) רב העדה הימנית ברחובות ושם מנוי"ם. חתן רבי יוסף שמואל..... תשמ"ג רבי רפאל אליהו עוב, גפנא, אב"ד ת"ר וחופת, שרייב שבת אצ"ר הנהדר (המקום) מנוי"ם בביתו לחתן יצחק מ"א לרבי טעם הספר אוראל..... תשמ"ג

יום שני י"ז אייר

רבי שמואל צנעל, לאמארה (המקום) ושם מנוי"ם. מרת' נטר בשנת רבי יחאל טרובט..... תש"ו רבי יחוסף ד' סוליה, אסטנבול (המקום) ולונדון ושם מנוי"ם. מרת' ליא רדשות (מלביני בעניי אבותיהם)..... תל"ט רבי נסים לפס, זאלב (המקום) ושם מנוי"ם. מרת' חבא על הרמסין ואבן, מרת' נטפס מ"ס וצואה יקרא (לפי אביו אבנא)..... תרנ"ד רבי אליהו חיים מורה, רבה של סטורן (המקום) מרת' דרך חיים, גודלת מרדכי, ר"ר אליהו (מלפניו מרדכי)..... תש"ב רבי שבער בחובטי, ד"ר כפי, ירושלים, רבה של בני מלאך, זאן (המקום) ירושלים ושם מנוי"ם. מרת' רח' בני (המקום)..... תשנ"ח רבי מרדכי סמלמן, רב ק"ק עסק הנהדר בני-יוק (המקום) נבד' רבי מרדכי בע"מ ירוש' טוב, מנוי"ם בהר המנוחות..... תשע"ד רבי יהודה רענן-רענאן, תיסק, רבסין, מרת' ברוך יהודה (המקום) מנוי"ם בהר המנוחות..... תשע"ט

יום שלישי י"ח אייר

רבי יחוסף מליריא, ראש ישיבה ודיין בגפת שם מנוי"ם. תשובתו נרפס בשם תשובת רבי יחוסף מליריא וחסדי הורו בגפת... ת"ד רבי שלום בובאל, אב"ד צ'מז'ה ופראדס (המקום) אב"ד לוד, מרת' משה מלך, נאס מלך (המקום) מנוי"ם בקריית מלאכי..... תקס"ו רבי דוד בוסקא, אב"ד צ'מז'ה, ראש ישיבת מלכנאס (המקום) רבי יחוסף מרת' בני שישוק (המקום)..... תקצ"ב רבי יצחק אקשטייט, ד"ר באסטנבול (המקום) ירושלים. מרת' בני שישוק (המקום)..... תרל"ב רבי יוסף לובריצו, ראב"ד ק"ק פורטוגוזה בתוניס (המקום) מרת' בני שישוק (המקום)..... תרל"ב רבי שמוע צמר, צנעל (המקום) ושם מנוי"ם. מרת' שרייב זעמן (המקום) מרת' שמואל (המקום)..... תרל"ב רבי יוסף אבא עמליש, רבה של סוסה (המקום) מרת' בני שישוק (המקום)..... תש"ו רבי שלום ארייבי, כפי אלקע (המקום) רב שנת' תולת השרי' ב"ב שם ושם מנוי"ם. מרת' סבת' מלך (המקום) מרת' שמואל (המקום)..... תש"ו רבי לוי קשת, ד"מא (המקום) לוד, בני ברק, ד"ר נחמן מרת'..... תש"ו רבי יחוסף מנוי"ם. מרת' בני שישוק (המקום) מנוי"ם בהר המנוחות..... תשע"ד רבי יוסף אקשטייט, ספרד, מרת' שרייב אורה (המקום) נגת אב"ד (המקום)..... תש"ו

יום רביעי י"ט אייר

רבי שבער מריי, ד"ר בפארוזה (המקום) ושם מנוי"ם. מרת' נטר בשנת' שמואל (המקום) מנוי"ם שמשוק מפורדו..... תקס"ו רבי יצחק אקשטייט, תוניס (המקום) ושם מנוי"ם. מרת' מאורית נתן (המקום) נבד' רבי נתן בודל'ה הראשון..... תקצ"ב רבי שמואל אבנארייא, ראב"ד קולומבסה (המקום) מרת' בארפד (המקום) נבד' רבי יעקב אבנארייא-אב"ד יעקב..... תשנ"ח רבי עזרא שייח'ה-הנהדר (המקום) האבל (המקום) ר"ר 'צרות יוסף בירושלים, ד"ר אב"ד, מרת' נרפס בספר עלה עזרא (המקום)..... תשר"ו רבי משה ביראשילי, רב לעת' נאוריה, תלמדי רבי ישראל מאיר פופאק-החפץ חיים..... תשנ"ח רבי יצחק ברוך בצנאלי אלישיף, מייסד מוסדות 'תפארת שלמה'..... תשנ"ח

יום חמישי כ" אייר

רבי סעדיה מרוזק, האבל (המקום) ד"ר בירושלים, ד"ר נותרו בבתי..... תקל"ג רבי אהרן בן סמרון (המקום) סכנאס (המקום) מרת' אב' למקרא ואם ללכות (המקום) פחד אהרן (המקום) בני שישוק (המקום)..... תקצ"ח רבי יעקב שיראל שאנני, ראב"ד איסטנבול (המקום) ושם מנוי"ם. מרת' בני שישוק (המקום)..... תקפ"א רבי חיים יוסף ויטק ארייאש, אוזמיר (המקום) ושם מנוי"ם. מרת' בוקל נתן (המקום) ירושלים, מרת' יוסף ארייאש (המקום)..... תר"ב רבי חיים אברהם נאני, אסטנבול (המקום) הראשון בירושלים, מרת' חתן חיים (המקום) ירושלים, מרת' ברוך הודים..... תר"ח רבי אליהו אבנארייא, ד"ר סכנאס (המקום) מרת' שרייב צ'מז'ה ושלמה (המקום) מרת' בני שישוק (המקום) מנוי"ם בהר הזיתים..... תרפ"ו רבי דוד חי ארדיעי, ד"ר בגפנא, רבה של מלכאס ושם מנוי"ם. מרת' בני שישוק (המקום) ועוד מרת' בנאי, מנוי"ם בצ'מז'ה (המקום)..... תרצ"ב רבי חייא עבאל, ד"ר בראע (המקום) ירושלים ושם מנוי"ם. מרת' בני שישוק (המקום)..... תשנ"ו רבי חייא עבאל, ראב"ד עדת החינוכים ישיבת משה בירושלים, ד"ר שפרו בשנת תש"ח, מנוי"ם בהר המנוחות... תשכ"ח רבי זריה שרייב, חו"א (המקום), רב שכונת 'מתנת יהודה' (המקום) מרת' שישוק עזרא (המקום) מנוי"ם בירושלים..... תשכ"ח רבי מרדכי חומי-נבאוו, ד"ר יוק, ראב"ד האבל (המקום) מרת' שישוק עזרא (המקום) מנוי"ם בירושלים..... תשכ"ח

יום שישי כ"א אייר

רבי אברהם שבת, האבל (המקום) ירושלים ושם מנוי"ם. מרת' קונסט' לימס נוראם (המקום)..... תרמ"ט רבי אהרן פינטו, ד"ר בבראש (המקום) ושם מנוי"ם. מרת' בני שישוק (המקום)..... תרצ"ח רבי מנחם הכהן, ראש ישיבה ודיין בסכנאס (המקום) מנוי"ם באור עקיבא..... תרצ"ז רבי משה ד"ר (המקום) קודר (המקום) רב ק"ק סקור חיים בפאל נאון (המקום) מרת' לימס מ"ח (המקום) מרת' אברהם (המקום) עניי מ"ח. תשנ"ט רבי צבי מנוי"ם, באר שבע, ד"ר ורב ק"ק תנתיבות ושם מנוי"ם. מרת' שמואל (המקום) מרת' בני שישוק (המקום)..... תשע"ט

שמואל לקבל שמו של חכמים וטופים שלא וזכרו כאן כמו כי אם יש הנהגות או חסופות נא ליצור קשר עם המכון

גיליון זה יוצא לאור ע"י מכון "חכמי ספרד" בראשות הרב משה פרוץ שליט"א רב קהילת קודש "לב אליהו" נתיבות אלפי ספרים של חכמינו הספרדים זיע"א לא הודפסו שוב זה מאות בשנים, וחלקם אף נותרו עדיין בכתיב יד ואין להם גואל עד שכמעט שנתכחה תורתם והחכמתם. בחסדי ה' המרובים הקמנו ספריה גדולה, יחידה מסוגה בעולם, המכילה יותר מ-3,000 ספרים עה"ת מחכמי ספרד, חלקם בכתיב יד נדירים. **וכעת אנו עומלים לברר מקוהן של צדיקים ולהוציא לאור תעלומה, מאוצרות חידושיהם המיוחדים ומעשייהם המופלאים בסדרת ספרים מורחבת על הרמשה חומשי תורה, ועליו ליקוט יחודי מוגאוני וחכמי ספרד, תורה מפוראה אשר לא נראה כמותה!** ניתן לרכוש ספר או פרשה להצליחה או לרפואה או להבדיל לעילוי נשמתו ויפיע עם המועד מיוחד בצורה המוכרת והראויה בתחילת ספר או פרשה זכותם של החכמים אינ"א תעמוד לכל התרומים והמסוייעים שיצילוהו בכל מעשי ידיהם בבריות נחת, באריות רמים ושנים, בטוב ובנעימים, אמן. **לתרומות והקדשת הגיליונות הבאים, לקבלת הגיליון בדוא"ל, למשלוח חידושי תורה, עובדות, ספרים, תמונות ומסמכים ניתן ליצור קשר** רחוב הרב צבאן ת.ד 9, 516 נתיבות, טל: 077-553-5280 פקס: 077-5535281 toratsfarad@gmail.com עמותת חכמת שלמה, בנק הפועלים 335481 סניף 556